

FIGO

POSADNUTÝ
MOCOÚ



PETER
BÁRDY

PETER BÁRDY

FICO
POSADNUTÝ MOCO

FICO

POSADNUTÝ
MOCO

PETER BÁRDY

Peter Bárdy

FICO – Posadnutý mocou

Copyright © Peter Bárdy, 2023

Slovak edition © Ringier Slovakia Media, s. r. o.

ISBN: 978-80-974488-7-5

OBSAH

Prológ	9
Zničená kariéra aj život	13
Topoľčanec s jasným cieľom	27
Výťah do veľkej politiky	55
Cesta k moci	79
Prvá vláda 2006 – 2010	111
Radičovej vláda 2010 – 2012	157
Druhá vláda 2012 – 2016	173
Tretia vláda 2016 – 2020	211
Zmrŕtvychvstanie v opozícii 2020 – 2023	269
Epilóg	297
Poznámky	305
Podakovanie	318

DEMOKRACIA



SLOVENSKÁ
SOCIÁLNA
DEMOKRACIA

S M E R

SLOVENSKÁ SOCIÁLNA DEMOKRACIA

SLO
S
D



PROLÓG

„Prečo ste napísali knihu o Matovičovi a nie o Ficovi?“ To bola asi najčastejšia otázka, ktorú som dostával po tom, čo vyšla kniha *Obyčajný Matovič. Homo vulgaris*. Presne som vedel, prečo som napísal knihu o predsedovi hnutia OĽaNO, ale nevedel som, prečo som nenapísal o Ficovi.

Zvedavcov som zvykol odbiť s úsmevom, že o trojnásobnom premiérovi už knihy vyšli. Ale vlastne to nebola celkom pravda. Ucelená kniha o predsedovi Smeru totiž neexistovala.

S Robertom Ficom som sa osobne stretol len raz. Nepoznal ma a nevedel, kto som, až kým som sa mu nepredstavil. Bolo to na stretnutí so šéfredaktormi, ktoré zvolal po vražde Jána Kuciaka a Martiny Kušnírovej. Krátko predtým na vlastnej tlačovke vytiahol na stôl milión eur a zahral absurdné divadlo, za ktoré by sa nehanbil ani autor balkánskych filmov o maffii.

Predtým ani potom sme sa nevideli. Aj keď pár ľudí mi hovorilo, že jeho nohsledi mu dávali na hlasitý odposluch telefonáty, keď sa u mňa sťažovali, aké sú Aktuality.sk vrátane mňa osobne nespravodlivé k Smeru a jeho predsedovi. Zvláštna forma získavania bodov u straníckeho šéfa.

Veľmi dobre si pamätám, ako opatrne sme pristupovali k tomu, ako písať, informovať o vražde nášho kolegu Jana. Ako si uctiť jeho odkaz a zároveň sa postaviť tejto hroznej udalosti, ktorá mala súvis s Ficom. Veď bol predseda vlády. Predseda vlády, za ktorého na Slovensku zavraždili novinára.

Požiadali som kolegov v redakcii, aby sa zdržali čohokoľvek, čo by mohlo ublížiť pamiatke Jána a Martiny, ich rodinám, ale aj dôveryhodnosti a nestrannosti médií. Rozhodli sme sa tiež, že sa v týždňoch po vražde nepostavíme na pódia protestných a smútočných zhromaždení, kam nás pozývali a kde rečníci žiadali okrem iného pád vlády a predčasné voľby. Museli sme ostať mimo, aby sme zabránili zatiahnutiu našej redakcie a Jána Kuciaka do politiky.

Mnohí ľudia tomuto postoju rozumeli, iní nás za to odsudzovali.

Dnes so stopercentnou istotou viem, že nebyť na tribúnach bolo správnym rozhodnutím.

Od hrozného momentu, keď sme sa dozvedeli o vražde, uplynulo dlhých 16 dní, kým som napísal prvý kritický komentár o tom, čoho sme boli svedkami, čo sme mali na srdci a chceli sme to nahlas povedať:

„V prvom rade si treba priznať, kto je zodpovedný za vraždu nášho kolegu a jeho snúbenice. Pokiaľ sa potvrdí, že motívom bola jeho práca, tak je to korupčné prostredie. A teda morálne sú v tom namočení všetci tí, ktorí dopustili, kam sa Slovensko dostalo.

Slovensko sa totiž topí v korupčnom bahne a politické elity sa tomu roky len prizerali. Niektorí boli dokázateľne prepojení na toxických ľudí, daňových podvodníkov, špekulantov...

Odchod Roberta Kaliňáka musí byť len začiatkom. Začiatkom veľkého upratovania. Je totiž legitímnu požiadavkou verejnosti mať na čele krajiny ľudí bojujúcich proti korupcii. Je legitímnu požiadavkou verejnosti žiť v krajine, kde nebude korupcia štandardom, nad ktorým sa mávne rukou.

Ludia chcú žiť v krajine, kde novinári, ktorí korupčné kauzy odhaľujú, nie sú urážaní, zosmiešňovaní a nechránení. Kde majú vyšetrovateľia, prokurátori a sudcovia voľné ruky, aby mohli bojovať so zlom.“¹

Keď sme komentár zverejnili, začal mi zvoníť telefón, prichádzali správy cez Facebook aj mailom v ešte väčšom počte ako inokedy... Mali spoločnú pointu. Akúsi spokojnosť verejnosti, že som to nenapísal a nezverejnil skôr. Čakali, kedy sa vyjadríme. A my sme už nemohli byť ticho. Boli sme ticho príliš dlho.

Jeden slovenský politický marketér mi vtedy napísal: „Až dnes si to rozbalil naplno – chápem prečo a zároveň gratulujem.“

Trochu ma to vydesilo: „Je to podľa teba veľmi adresné? Stále sa snažím byť zdržanlivý.“

Odpovedal jasne: „Tak už si nebol. Ja to vidím úplne rovnako a som rád, že si to už napísal priamo.“

Odvtedy sa veľmi často zamýšľam, či som vecný, či som neprepadol aktivizmu, ktorý môže poškodiť nielen výsledok, ale aj novinárčinu, alebo či si nezamieňam pocity a túžby s realitou.

Keď som sa na jeseň 2022 rozhodol, že budem písať politický profil Roberta Fica, vedel som, že sa púšťam do neľahkej práce. Nechcel som totiž napísať sumár toho, čo je známe, ani knihu Bárdyho názorov na Fica. To by bolo primálo.

Ak mala kniha vzniknúť, musel som sa rozprávať s ľuďmi, ktorí boli v jeho blízkosti. Ktorí ho poznajú alebo poznali, vedia, aký je naozaj. Nie ten sprostredkovaný obraz, ako ho vnímame z tlačoviek, zo žatvy, z osláv MDŽ či protestov, kde burcuje ľudí k neposlušnosti a k nedôvere v štát.

Chcel som pochopiť, kto je Robert Fico. Či a ako sa za dlhé desaťročia v politike zmenila jeho osobnosť, alebo ho poháňa stále to isté. Ako sa menil jeho pohľad na politiku, na štát. A čo sa stalo, keď ho po vyše 30 rokoch v politike mnohí považujú za bezpečnostné riziko a kolaboranta s Ruskom, ktoré nás zaradilo na zoznam nepriateľských štátov.

Absolvoval som desiatky stretnutí a stovky hodín diskusií s ľuďmi, ktorí boli alebo ešte stále sú Ficovými politickými súputníkmi. S ktorými spolupracoval alebo bol v otvorenom konflikte.

Chcel by som im všetkým veľmi poďakovať. Hovorili veľmi úprimne, poodhalili mi myslenie Roberta Fica aj zákulisie Smeru.

Oslovil som aj Roberta Kaliňáka, ktorý bol najprv ochotný sa stretnúť, dokonca zalobovať u Fica, aby mi aj on odpovedal na otázky do knihy. Žiadosť o rozhovor som poslal mailom na tlačový odbor aj sekretariát Smeru, pretože Fico sa v tom čase vyjadroval, že nemá mobilný telefón, aby ho nerušili. Ale že do piatich minút sa dozvie, keď ho ľudia budú kontaktovať cez stranícku centrálu. Ani po niekoľkých týždňoch sa Fico neozval, ani Kaliňák nereagoval na správy, v ktorých som ho žiadal o prislúbené stretnutie.

Viaceri ďalší zdvorilo odmietli s odôvodnením, že sa boja, čo bude, ak Smer zostaví vládu po voľbách 2023. Iní hovorili len mimo záznamu, aby som pochopil fungovanie strany a rozmyšľanie jej predsedu, ale aby som o tom nepísal. V každom prípade im za to ďakujem. Bolo to užitočné.

Vďaka nim a vďaka editorovi tejto knihy Lukášovi Dikovi si dnes môžem povedať, že vydať sa po stopách politického príbehu Roberta Fica bolo dobré rozhodnutie. O to viac, že Robert Fico je jedným z mála aktívnych politikov, ak nie jediným, ktorého príbeh je súčasťou príbehu novodobého Slovenska od úplného začiatku.

Prečo išiel do politiky? Je politický idealista snažiaci sa vybudovať spravodlivú spoločnosť a silný sociálny štát? Alebo je cynický politický oportunista, ktorý len túžil po lepšom živote, ako mali jeho rodičia? Je politik, ktorému sa všetko vymklo z rúk, alebo mu skutočne išlo iba o moc, a keď ju získal, tak sa jej nevie vzdať? Aké boli a sú jeho motivácie?

Čo je to za človeka a akú prešiel politickú cestu?

Je fér priznať, že k Ficovým vládam som bol celé roky kritický. Mohol za to jeho populizmus, manipulácia s ľudským strachom, rozhadzovanie

verejných financií, kauzy spájané s jeho ľuďmi aj štýl jeho komunikácie, v ktorej nechýbala arogancia, agresivita, vulgárna drzosť, povýšeneckosť či klamstvá.

Vražda Jana a Martiny s tým, čo Fico okolo nej robil, ako nechal eskalovať situáciu, jeho konšpirovanie a neschopnosť prijať politickú zodpovednosť – to všetko vo mne zanechalo nezmazateľnú stopu.

Preto sa táto kniha o politickej kariére najúspešnejšieho slovenského politika začína udalosťami po tragédii z 21. februára 2018, ktorá mala zmeniť Slovensko na spravodlivý a právny štát, bojujúci s korupciou a organizovaným zločinom.

ZNIČENÁ KARIÉRA AJ ŽIVOT

VRAŽDA

STRETNUTIE SO ŠÉFREDAKTORMI

OBJEDNANÝ ORBÁN?

VRAŽDA

V pondelok 26. februára 2018 okolo pol siedmej ráno mi zazvonil mobil. Volal môj zástupca Ján Petrovič, že vo Veľkej Mači našli dvoch zavraždených ľudí s iniciálami Jana Kuciaka a jeho priateľky Martiny Kušnírovej.

Bol to pre mňa obrovský šok. Neveril som, že sa to mohlo stať, a celý čas mnou lomcovala kombinácia obrovského strachu a smútku. Napriek tomu, že nič nebolo potvrdené a poznali sme len štyri písmená dvoch mien.

Celú cestu do práce som si hovoril: To nemôže byť pravda. Okolo pol ôsmej mi zavolať minister vnútra Robert Kaliňák. Zlomeným hlasom človeka vo veľmi zlom psychickom stave mi potvrdil, že naše najhoršie obavy sa naplnili, a vyjadril nám úprimnú sústrasť. Sled udalostí bol rýchly.

Bol to jeden z najhorších momentov môjho života.

A otriasol aj životom Roberta Fica.

Smer v tom období odštartoval pravidelnú šou, oslavy Medzinárodného dňa žien. V sobotu 24. februára sa Fico z pozície moderátora prihovárал stovkám ľudí v Bardejove. Pred veľkoplošnou obrazovkou s červenými ružami v tvare srdca mu sparringpartnerov robili Richard Raši, Peter Kažimír a Peter Žiga. Fico priviezol na východ východniarov: „My štyria sme sa ešte nikdy nerozprávali o ženách a máte konečne možnosť povedať niečo úprimné. Keď sa bavíme o ženách, mali by sme sa baviť o mame, o manželke a nakoniec o svokre. A keby tu bol Kaliňák, tak asi aj o milenkách, ale to by sa asi Kaliňákovi nepáčilo, keby som to dnes povedal,“¹ žartoval žviálny predseda Smeru a najmä ženskej časti publika sa to páčilo.

Pochválil sa, že 19. marca bude s manželkou Svetlanou oslavovať 30. výročie sobáša: „Bývali sme v činžiaku na treťom poschodí a na ôsmom býval sused, ktorý moju manželku neuveriteľne miloval a stále chodil za ňou. Keď išiel výťahom z ôsmeho poschodia, zastavil na treťom, zaklopal a hovorí: ‚Svetlanka, ahoj, ako sa máš? Čo potrebuješ?‘ Porozprával sa s ňou a išiel dole. On bol mimoriadne lenivý človek. Doma nerobil žiadne práce. A raz takto prišiel a moja manželka akurát vynášala smeti. ‚Svetlanka, a kam ideš? Čo robíš?‘ Ona, že ide vyniesť smeti, a on, že kam by chodila. Vytrhol jej kôš so smetami, išiel dole, vysypal smeti a vrátil sa. Akurát nie na tretie, ale na ôsme poschodie.

Otvoril dvere a vošiel domov so smetným košom. A manželka sa ho pýtala, že čo to má v rukách, a on, že to je koš od Svetlanky. „Tak ty budeš u Svetlanky smeti vynášať?“ Odvtedy už vysypával smeti, umýval riady aj dlážky. Tak mu treba, nemal chodiť za mojou ženou. Mohol mať pokoj.“²

Fico žiaril spokojnosťou. Publikum mu viselo na perách.

„V nedeľu 25. februára sme sa vracali autom z Michaloviec s tým, že na druhý deň ráno ide Robo na zasadnutie FIFA do Incheby. Mal tam príhovor. Potom sme mali odcestovať na výjazdové rokovanie vlády do Rimavskej Soboty,“ spomína Roman Šipoš, v tom čase šéf kancelárie predsedu vlády Fica. „V pondelok 26. februára ráno okolo pol ôsmej mi zavolala hovorkyňa premiéra Beatrice Szabóová, ktorá mi bežne netelefonovala. Pýtala sa, či neviem, čo je s predsedom, že sa mu nevie dovoliť. Nemali sme veľmi dobrý vzťah, tak som ju len nejako odbil. Povedala mi, že ide o mimoriadnu situáciu, že zavraždili novinára Jána Kuciaka. Chvíľu nato volal Kaliňák,“ spomína Šipoš. Aj on zháňal Fica. „Bolo to v čase, keď zvykol behávať na hrádzi. Zopakoval mi informáciu o vražde novinára. Keď sme sa neskôr s Robertom presúvali na Inchebu, pýtal som sa ho, či mu volal Kali. Odpovedal, že áno, s tým, že ani on nepoznal zavraždeného novinára. Myslím, že ho to zasiahlo. Na zasadnutí FIFA svoj prejav len prečítal, čo u neho nebolo zvykom. Bolo vidieť, že nie je vo svojej koži,“ vracia sa Šipoš ku dňu, keď sa svet dozvedel o vražde nášho kolegu Jana Kuciaka.

Zdroj, o ktorého dôveryhodnosti som sa niekoľkokrát presvedčil, mi neskôr prerozprával, že Kaliňák sa o vražde dozvedel od svojho ochrankára. Keď mu to povedal, Kaliňák sa opýtal: „Kto nám to urobil?“

Krátko pred obedom o 11:23 sa na facebookovej fanúšikovskej stránke Roberta Fica aj Smeru-SD objavil status: „Vražda dvoch mladých ľudí je ohavným činom za akýchkoľvek okolností a nesmie mať v našej spoločnosti miesto. Ak by sa ukázalo, že smrť investigatívneho reportéra súvisela s jeho novinárskou prácou, išlo by o bezprecedentný útok na slobodu tlače a demokraciu na Slovensku.“

Všetky slovenské vlády od roku 1998 rešpektovali úlohu médií v slovenskej spoločnosti a vnímali slobodu tlače ako nezastupiteľnú súčasť demokratického zriadenia. Svedčia o tom aj trvalé popredné miesta Slovenska v rešpektovanom rebríčku slobody tlače na svete, zostavovanom organizáciou Reportéri bez hraníc, kde sme napríklad

vlani obsadili 17. priečku. Ani strana Smer počas svojej jednofarebnej vlády, napriek vecným výhradám ku kvalite žurnalistickej práce, neurobila žiadne opatrenia, ktoré by slobodu médií na Slovensku obmedzili.

Vraždu dvoch mladých ľudí, tak ako všetky podobné prípady, je potrebné čo najskôr vyšetriť, odhaliť jej páchatelov a potrestať ich. Vláda Slovenskej republiky bude v rámci svojich právomocí maximálne nápomocná, aby orgány činné v trestnom konaní i ďalšie bezpečnostné zložky mohli v tomto prípade čo najefektívnejšie konať. Odmietame však politické zneužívanie tejto tragédie, ktoré takmer okamžite spustila slovenská opozícia.“

Neskôr pribudol ďalší status: „Strana SMER-SD v súvislosti s tragickým úmrtím novinára Jána Kuciaka ruší dnešné oslavy MDŽ v Detve, o náhradnom termíne budeme verejnosť informovať.“

Fico ani ľudia v Smere zodpovední za komunikáciu vôbec nepochopili, čo sa stalo. Že vražda novinára je výnimočná a veľmi vážna vec. Mnohí síce tušili, že príde nejaká búrka, ľudia budú nahnevaní, opozícia bude žiadať ich hlavy, ale verili, že to ustojá.

Ani predseda Smeru nedokázal odhadnúť, aký budú mať udalosti spád a ako veľmi táto tragédia zmení udalosti v štáte, v jeho strane aj v jeho živote. No dnes už vieme, že vražda dvoch mladých ľudí sa ho paradoxne dotkla menej ako jeho vlastný politický a ľudský osud.

STRETNUTIE SO ŠÉFREDAKTORMI

Utorok 27. februára bol šialený deň. Do redakcie Aktuality.sk prichádzali desiatky najmä zahraničných novinárov, televízne štáby, aby zaznamenávali udalosti súvisiace s Janovou vraždou. Cítili sme sa veľmi unavení a smutní. Spomínam si, ako sme sa s kolegami rozprávali, či má vôbec zmysel pokračovať v novinárskej práci.

Štát ukradnutý Robertom Ficom a jeho prisluhovačmi vytváral prostredie pre „našich ľudí“ namiesto toho, aby chránil svojich obyvateľov ako Jano a Martina.

Predpoludním som bol vypovedať na policajnom prezídiu. Prvé dni po vražde som tam chodil dosť často, ale bral som to ako svoju povinnosť. Bolo to to najmenej, čo som mohol urobiť pre jej vyšetrovanie.

V priebehu dňa sa ku mne dostala správa, že Fico sa chce stretnúť s predstaviteľmi redakcií. Deň predtým asi všetci šéfredaktori celoštátnych médií podpísali vyhlásenie, v ktorom upozornili, že „vražda



*Vražda Jána a Martiny vyhnala do ulíc desiatky tisíc ľudí. Masové pochody sa konali po celý rok, časom sa zmenili na pietnu spomienku.
Foto: David Ištók/Aktuality.sk*

novinára je vážnym znamením, že sa zločin obracia proti jednému z najdôležitejších pilierov slobody: slobody slova a práva občanov kontrolovať mocných a tých, ktorí prekračujú zákon“. Súčasťou iniciatívy bola aj výzva, aby „štát urobil všetky potrebné kroky nielen na vypátranie zločincov, ale aj na vytvorenie podmienok pre bezpečnú prácu novinárov“.

Kto prišiel s nápadom, aby sa stretol Fico so zástupcami médií, sme nezistili. V redakcii sme nad tým len krútili hlavami. Priznám sa, v rozporení, v ktorom som bol, som na stretnutie najprv ísť nechcel. No pozvanie som nakoniec neodmietol. Napokon, išli tam šéfovia všetkých významných redakcií, takže ignorovanie z našej strany by nič nevyriešilo. Bola by to chyba.

Keď som prichádzal na úrad vlády, stretol som za dverami reportérku Denníka N Moniku Tódovú. „Peťo, videl si to?“ opýtala sa ma.

Nevedel som, o čom hovorí, lebo každú chvíľu sa objavovali nové a nové správy, rôzne špekulácie, reakcie...

„Neviem, čo myslíš,“ priznal som.

„Ten milión na stole! Je to šialené.“

Pred stretnutím so šéfredaktormi Fico s Robertom Kaliňákom a policajným prezidentom Tiborom Gašparom zvolali brífing s názvom *Aktuálne informácie v prípade vraždy Jána Kuciaka a jeho priateľky*.

V žltom salóniku úradu vlády na lesklom drevenom stole vedľa nich ležal milión eur v hotovosti. Sľúbili ho ako odmenu za relevantné informácie, ktoré pomôžu pri pátraní po ľuďoch zodpovedných za vraždu Jana a Martiny.

Dodnes sa hovorí, že za nápadom s miliónom na stole bol Erik Tomáš. Podľa Bélu Bugára Kaliňák prehováral Fica, aby tlačovku urobili bez peňazí: „Fico nakoniec rozhodol, že ju urobia, aby ukázali, že sú ochotní dať aj peniaze, aby odhalili, kto dal Kuciaka zavraždiť.“

Absurdné.

Po kauzách s „kešom“ spojených s Marianom Kočnerom a Ladislavom Bašternákom, ktoré odhaľoval aj zavraždený Jano Kuciak, sa Fico, Kaliňák a Gašpar postavili pred novinárov vedľa milióna eur v „keši“. S ozbrojeným kukláčom v miestnosti zinscenovali cynické predstavenie a tým len dokazovali, že im vôbec nedochádza, čo sa stalo. Boli tak ohromne odtrhnutí od reality, že táto scénka ako vystrihnutá z mafiánskeho filmu Ficovi prišla ako dobrý nápad.

Tú tlačovku som odvtedy videl zo záznamu niekoľkokrát. Kým Fico začal hovoriť, Kaliňák s Gašparom upierali prázdne pohľady do zeme. A keď ich šéf sľuboval milión za informácie a ukázal na balík peňazí prstom, bolo cítiť, že sa chveje.

Poslednou veľkou témou, na ktorej Jano pracoval, bolo totiž pôsobenie talianskej mafie na východnom Slovensku a jej prepojenie na Ficovu radkyňu Máriu Troškovú a šéfa krízového manažmentu a bezpečnosti štátu na úrade vlády Viliama Jasaňa. Informácie o texte, ktorý poukazoval na to, že si mafia de facto podala ruky s úradom vlády, už presiakli na verejnosť. Na tlačovke tak novinári konfrontovali Fica aj s touto témou.

„Spájate nevinných ľudí s dvojnásobnou vraždou, to je už cez čiaru,“ chránil svojich Fico. Na otázku, či necíti, alebo nevyvodí zodpovednosť, reagoval podráždene: „Nie celkom presne som pochopil vašu otázku... Včera bol označený prvý podozrivý, dnes druhý, zajtra možno označíte tretieho. Nespájajte bez dôkazov ľudí s úkladnou vraždou. To je cez čiaru.“

Stretnutie so šéfredaktormi sa konalo hneď v susednej miestnosti – v zelenom salóniku s dlhým stolom. Aj tu sa rozoberal vzťah hlavy talianskych podnikateľov z východného Slovensku Antonina Vadalu s prepojením na zločineckú organizáciu 'Ndrangheta s Ficovou radkyňou. Veď to bola vážna vec. A bol tu zavraždený novinár, ktorý sa téme venoval.

Posadili ma niekam doprostred stola. Po mojej ľavej ruke sedela šéfredaktorka Nového času Júlia Kováčová, na pravej strane šéfredaktorka denníka Sme Beata Balogová a vedľa nej šéfredaktor Denníka N Matúš Kostolný. Oproti sedeli Erik Tomáš, Robert Kaliňák, Robert Fico a Tibor Gašpar. Ja som mal oproti sebe Kaliňáka. Vo vzduchu bola cítiť zmes nervozity a zápachu alkoholu. O Ficovi sa vtedy už celkom otvorene hovorilo, že to preháňal s pitím a čo-to naznačoval aj jeho sklený pohľad.

S Ficom ani Kaliňákom som sa predtým nikdy nestretol. S Gašparom len raz, deň predtým, pred prvým výsluchom na policajnom prezídiu.

Premiér sa ujal slova. Snažil sa byť rozvážny a rozprával niečo o tom, ako im záleží na vyšetrení vraždy. Vlastne mi to bolo jedno. Cítil som hnev zmiešaný so smútkom, no zároveň som vedel, že sa musím ukontrolovať a zostať čo najneutrálnejší. Díval som sa na Fica a sledoval, ako sa jeho patetický smutný tón hlasu mení na zľahčovanie, keď s Kaliňákom vtipkovali o téme vzťahu Vadalu a Troškovej.

27. februára 2018:
Tibor Gašpar,
Robert Fico
a Robert Kaliňák.
Foto: TASR/Marko Erd





„Tak ako to bolo? Bola s Vadalom alebo nie? Však Vadala odišiel do Talianska a tam sa oženil. Tak aký to mali s Troškovou vzťah?“ mával rukami žoviálny Kaliňák, akoby rozprával veselú príhodu o partnerskej nevere. Fico s trpkým úsmevom prítakával. Už to nebol ten žoviálny moderátor z mítingu ku dňu žien.

Keď Fico s Kaliňákom začali podceňovať dôležitosť investigatívnej novinárskej práce Jana Kuciaka, musel som sa ozvať. Predstavil som sa. Fico zamrzol, a keď sa nám stretli pohľady, odvrátil sa a začal očami hľadať oporu u Erika Tomáša, ktorý sa po prehratých prezidentských voľbách v roku 2014 stal jedným z jeho najbližších ľudí. Lenže Tomáš sa otočil iným smerom. Vtedy som si uvedomil, že Fico nie je taký silný a nepriestrelný, ako sa navonok javí, a že okolo seba potrebuje mať ľudí, ktorí mu dávajú podporu.

Upozornil som ho, aby prestal podceňovať Janovu prácu.

Počas tohto veľmi zvláštneho stretnutia chodila okolo stola Ficova hovorkyňa Beatrice Szabóová a fotografovala. Nechcel som byť na tej fotke, a tak som sa skrýval za šéfredaktorku Nového času.

Po stretnutí sa Fico hneď vyparil. Kaliňák sa zo zdvorilosti pristavil, podal mi ruku a stratil sa v tme chodieb úradu vlády.

Utekal som ešte do redakcie, pretože finišovali prípravy na vydanie posledného Janovho článku. O 19:35 som napísal na Facebook krátky status: „Dnes o polnoci – Janov odkaz... Ďakujeme vám všetkým za podporu.“

Netušil som, aký bude mať dosah. Na jednej strane mi písali ľudia, ktorí vyjadrovali podporu, ale „druhá strana“ vedela, že to, čo sa udeje o polnoci, môže pre ňu znamenať zásadný problém. Snažila sa zistiť, čo sa chystá, čo vydáme...

Ľudia, ktorí sa odvolávali na Smer a úrad vlády, sa ma snažili obmáčkčiť, aby som prezradil, čo bude obsahom článku.

Posledný Janov text *Talianska mafia na Slovensku. Jej chápadlá siahajú aj do politiky* vyšiel po polnoci 28. februára. Poskytli sme ho všetkým slovenským médiám, ktoré oň prejavili záujem. Preložili sme ho do nemčiny a angličtiny a rozoslali redakciám do celej Európy.

Milióny ľudí sa dozvedeli o pôsobení Talianov na východnom Slovensku, o ich podozrivom biznise, o ich toxickom prepojení na jednu z najmocnejších mafí v Európe – kalábrijskú 'Ndranghetu, o Jasaňovi, Troškovej a Ficovi. O tom, v akom hroznom stave je náš štát.

OBJEDNANÝ ORBÁN?

„George Soros a jeho sieť využíva každú príležitosť na zvrhnutie vlád, ktoré sa bránia imigrácii,“ komentoval maďarský premiér Viktor Orbán situáciu na Slovensku len 12 dní po tom, ako sa verejnosť dozvedela o vražde novinára Jána Kuciaka a jeho snúbenice Marty Kušnírovej. Snaha spájať vraždu s konšpiračnými teóriami sa objavila takmer okamžite.

Premiér Orbán nebol prvý, kto sa pokúsil vraždu a udalosti po nej dávať do súvisu s americkým podnikateľom a filantropom Gerogom Sorosom, ktorým zvyknú strašiť najmä konšpirátori, rasisti a antisemiti. Celé to nenávisťným statusom a útokom na nášho kolegu odštartoval admin facebookovej stránky *Kotleba LSNS – Bratislavský kraj*, ktorý po vražde zverejnil komentár, že „v podstate bol popravený medzinárodný zločinec (Ján Kuciak, pozn. autora), ktorý sa nabúral do osobných údajov, mailov a osobných bankových účtov, ktoré sú chránené zákonom. Pochopite, že Kuciak bol len biely kôň sorosoidných rozvrtných fondov.“

Kotlebovci sa po dvoch dňoch od statusu dištancovali a zmazali ho.

Sorosovou kartou zahral pred Orbánom aj Robert Fico, keď zaútočil na prezidenta Andreja Kisku: „Chcem dnes na tejto tlačovej konferencii pánovi prezidentovi postaviť jednoduchú otázku – 20. septembra 2017, New York, Piata avenue – pýtam sa, prečo hlava štátu Slovenskej republiky išla na súkromnú pôdu k človeku, ktorý má veľmi pochybné meno, a ten človek sa volá pán Soros. Prosím si odpoveď od prezidenta, o čom bolo to stretnutie, na ktorom nemal Kiska so sebou žiadneho zástupcu slovenského ministerstva zahraničných vecí.“

Prezident cez hovorcu Romana Krpelana Ficovi odkázal, že na stretnutí bol aj minister zahraničných vecí Miroslav Lajčák. O tom, že Kiskovo stretnutie so Sorosom nebolo tajné, svedčil aj prezidentov status zo septembra 2017, kde o tom napísal: „Krátku diskusiu o rómskej problematike sme mali aj s podnikateľom a filantropom Georgeom Sorosom. Stretnutie inicioval na základe minulotýždňovej titulky v New York Times, kde písali o úspešnom príbehu Rómov v Spišskom Hrhove. Už roky sa jeho nadácia venuje práve rómskej problematike.“³

Orbán tak bol až tretí v poradí, keď sa 9. marca pripojil k strašeniu Sorosom. Ficova vláda, ktorá po vražde čelila vážnej politickej kríze, podľa neho bráni imigrácii, pretože nechce z vlastnej krajiny urobiť krajinu imigrantov. Orbán tvrdil, že na takýchto premiérov



*Šesť dní po vražde sa konalo na úrade vlády stretnutie premiéra so šéfredaktormi. Neskôr vyrukoval Robert Fico s konšpiráciou o Sorosovi.
Foto: TASR/Úrad vlády SR*



Foto: David Ištók/Aktuality.sk

nemilosrdne útočili organizácie Georgea Sorosa: „To, čo vidím, ma neprekvapuje, v tejto brandži sa pohybujem už dlho, čítam aj medzi riadkami,“ hovoril Orbán.

Orbán hovoril aj o tom, že Slováci a Maďari si v posledných rokoch vybudovali strategické partnerstvo, z čoho majú prospech obe strany. „To je dobrá vec, chceme v tom pokračovať, preto potrebujeme stabilné Slovensko.“⁴

Reakcia Slovenska na seba nenechala dlho čakať. Štátny tajomník ministerstva zahraničných vecí Ivan Korčok si predvolal maďarského veľvyslanca v Bratislave Tibora Petőho.

Veľvyslancovi tlmočil protest proti vyjadrovaniu sa premiéra Orbána k vnútro politickej situácii na Slovensku a jej spájaniu so Sorosom.

Pár dní nato zasadala vláda. Ministri a štátni tajomníci už sedeli v rokovacej miestnosti. Ešte pred začiatkom rokovania sa stali svedkami toho, ako sa Fico podráždeným hlasom pýtal, kto si dovolil predvolať maďarského veľvyslanca a riešiť s ním Orbánove vyjadrenia. Z tónu hlasu bolo jasné, že sa mu to nepáčilo.

Ivan Korčok sa ohradil. Orbánove výroky a zaťahovanie Sorosa boli podľa neho učebnicovým príkladom zasahovania do vnútorných záležitostí krajiny, a preto je profesionálnou povinnosťou rezortu diplomacie v takejto situácii tlmočiť protest.

Členovia vlády, ktorí jeho reakciu sledovali, nechápali, o čo ide. Jeden z účastníkov sa neskôr dozvedel, že Fico si u Orbána objednal, aby sa zapojil do diania na Slovensku a priživil konšpirácie o vplyve Georgea Sorosa na dianie na Slovensku. Orbánovi nebolo treba dvakrát hovoriť. Využil akúkoľvek zámienku, aby na Sorosa zaútočil.

Ficovmu a Orbánovmu konšpirovaniu o Sorosovi pomáhalo aj známe prokremeľské konšpiračné médium.

Český dezinformačný web Aeronet⁵ zverejnil článok, v ktorom rovnako spojili Kuciaka so Sorosom: „Problém je v tom, že objednávka na vraždu neprišla zo Smeru, ale už omnoho skôr zo zahraničia, spoza oceánu. Alebo si snáď nikto z vás nevšimol, ako slovenský neziskový sektor je infiltrovaný americkou štátnou mocou, peniazmi a hlavne ľuďmi a novinármi Georgea Sorosa?“⁶

Proruskí dezinformátori tiež šíрили konšpiráciu, že na Slovensko priletel Marcello Fabiani, vraj pravá ruka Georgea Sorosa, ktorá organizuje štátne prevraty. Konšpirátori tým navodzovali dojem, že Soros

chystá prevrat aj na Slovensku. No ich teória má jeden háčik. Žiadny Sorosov Marcello Fabiani s najväčšou pravdepodobnosťou neexistuje.

Dokonca to priznali aj dezinformátori z webu Hlavné správy: „Fáme o existencii osoby menom Marcello Fabiani naleteli žiaľ, nákupom z neoverených zdrojov aj Hlavné správy, hoc nie priamo, ale ‚pustili von‘ bez vedomia, že ide o fám, aj vyjadrenia Jána Čarnogurského, redaktor Zem a Vek svoj článok na webe spracoval prevzatím celých pasáží z <https://aeronet.cz/news...>“⁸

Kombinácia Fico, Orbán, konšpirátori však v tom čase, krátko po vražde Jana a Martiny, so svojimi vymyslenými historkami neuspela. No naznačila, že spojenie Fico – Orbán môže byť oveľa pevnejšie, ako by sa na prvý pohľad mohlo zdať.

Keď som sa pri písaní tejto knihy cez budapeštianske zdroje a ľudí, ktorí poznajú Viktora Orbána, snažil overiť, či si Fico u maďarského autokrata objednal vyhlásenie o Sorosovej sieti, ktorá údajne chcela zvrhnúť vlády, dopyčul som sa aj inú vec.

Keď viac ako štyri roky po vražde čelil Robert Fico trestnému stíhaniu, v druhej polovici roku 2022 mu vraj Orbán prisľúbil, že v prípade hrozby väzobného stíhania sa môže spoľahnúť na to, že Maďarsko by ho slovenským orgánom nevydalo.

Fico tak podľa dvoch od seba nezávislých a dôveryhodných zdrojov mohol počítať s útekem do Maďarska, kde by sa ukrýl pred väzbou. Výmenou za to podľa mojich zdrojov predseda Smeru prisľúbil, že ak sa po voľbách dostane do parlamentu strana Aliancia, zastupujúca maďarskú komunitu a spájaná s Viktorom Orbánom, pôjde s ňou Smer do vlády.

TOPOĽČANEC S JASNÝM CIEĽOM

PRVÁ RANA

NOVÝ ZAČIATOK

TALENTOVANÝ KÁDER

JEDINÝ Z OPOZÍCIE

TRPEZLIVOSŤ RUŽE PRINÁŠA

BEZ FUNKCIE

PRVÁ RANA

„V čom sa podobáte na Dubčeka?“ pýtala sa v roku 2018 Roberta Fica mladá dokumentaristka Lucia Kašová, ktorá režírovala dokument *Expremiéri – Robert Fico*. Šéf Smeru nezaváhal: „Veľmi silné sociálne cítenie. Snažím sa svojej politickej činnosti dávať ľudskú tvár.“¹

Už predtým ju nahováral, aby sa na Dubčeka opýtala. Celý čas na ňom bolo vidieť nervozitu. Buď ho nakrúcanie nezaujímalo, nedávalo mu zmysel, alebo sa mu myšlienky uberali iným smerom. Pripomínal študenta na záverečnej skúške, ktorý vedel, že si môže vytiahnuť otázky, na ktoré nevie odpovedať, ale nejako ich obkecá a potom dostane aj tie, na ktoré odpovedať chcel.

V jednom momente však bolo na Ficovej tvári vidieť záblesk spokojnosti a možno aj šťastia. Po rokoch stál v triede gymnázia v Topolčanoch, ktorú ako žiak navštevoval. Bola to obyčajná trieda, akých sú na Slovensku tisícky, v obyčajnom gymnáziu, ktoré rovnako nijako nevytrča z priemeru.

Fico sa naširoko usmial.

„Sedel som v štvrtej lavici na kraji. Sedel som v zadnej lavici, nebol som prirodzený líder a nemám rád konflikty. Dostávam sa do nich kvôli mojej práci. Tým lotrom (spolužiakom, pozn. autora) som v dobrom závidel, že mali tie najkrajšie dievčatá. Asi to tie dievčatá priťahovalo,“² hovoril v tom čase už bývalý premiér.

Režisérka Lucia Kašová ho požiadala, aby na tabuľu napísal päť vecí alebo vlastností, ktoré získal v škole. Napísal päť slov, ktorými sa, „riadil, riadim sa a budem sa riadiť a vždy to prináša, čo to má priniesť“.³ Na tabuli svietila veta „Trpezlivosť vždy červené ruže prináša“ a podpis iniciálami RF.

Usmieval sa tak, ako sme ho na verejnosti už mesiace nevideli usmievať sa. Veď to bolo len pár mesiacov po vražde Jana a Martiny a po jeho odchode z úradu vlády. „V živote som si vyskúšal, že keď je človek trpezlivý a dá to toho projektu všetko, čo má dať, tak trpezlivosť s elementárnou dávkou pracovitosti a pripravenosti to prinesie tú červenú ružu.“⁴

Predseda Smeru týmito slovami zarámcoval celú svoju kariéru a život. Z mladého žochára sa stal mocný politik nie vďaka snom, ale chladnokrvnej racionalite. Z chlapca, ktorý dral lavicu v topolčianskom gymnáziu, bol trojnásobný premiér, dokonca predseda jednofarebnej

vlády. Štyri roky mal takmer neobmedzenú moc. Všetko mu vychádzalo, až kým nezavraždili novinára a nenarazil na emócie, ktoré to všetko zmenili.

Robert Fico sa narodil 15. septembra 1964 v Topoľčanoch manželom Ľudovítovi a Emílii. Jeho otec bol robotníkom na vysokošpeciálnom vozíku, mama predavačkou obuvi. Detstvo prežil v obci Hrušovany, a keď mal šesť rokov, presťahovali sa do okresného mesta.

Veľmi ho ovplyvnilo robotnícke prostredie, v ktorom vyrastal. Veľkou ranou bola pre neho smrť otca. „Jeho otec nebýval takmer vôbec chorý. Raz však prišiel z práce autom domov, šiel kopat do záhrady, kde padol a zomrel. Nikdy predtým sa na nič nestážoval. Keď je vám to súdené, nezmôžete nič,“⁵ priznala jeho mama Emília.

Tieto dve časti života ovplyvňovali nielen Ficovo hodnotové nastavenie, ale predovšetkým celkový postoj k životu – a rozhodnutie urobiť všetko pre to, aby uspel. Aby bol niekým.

Už na gymnáziu bol obdivovateľom marxizmu-leninizmu. Jeho vtedajšia spolužiačka Katarína Šípošová si na neho spomínala ako na snaživého a angažovaného študenta, ktorý dokonca istý čas predsedal triede: „Na každom predmete sa prvý hlásil, pričom mal vždy poruke príklad, čo všetko bolo vyrobené v Sovietskom zväze. Hovoril, že všetko na svete vyskúmali sovietski vedci... Bolo nám to smiešne.“⁶

Bol obľúbencom triednej učiteľky, ruštinárky Eleny Markovej, ktorá si pre Hospodárske noviny spomenula, ako Ficovi napísala hodnotenie, ktoré obsahovalo len pozitívne veci: „Ako som prečítala hodnotenie, tak riaditeľ povedal, že by mohol byť aj ministrom. A ja som hovorila, že áno, že má také kvality. No a stal sa premiérom.“⁷

„Keď boli oslavy 1. mája, vždy sme sa z toho snažili vyvliecť. Vymýšľali sme si choroby, a keď sme tam už museli ísť, obliekli sme si roláky. Pre Roberta však bola radosť, keď mohol ísť v kravate a košeli. Vníмали sme ho ako šplhúňa, ktorý sa rád predvádzal,“⁸ dodala spomienku bývalá spolužiačka.

Fico, zdá sa, mal presne nakreslené, čo chce v živote dosiahnuť, aj to, čo pre to treba urobiť.

Angažoval sa aj počas štúdií na Právnickej fakulte UK v Bratislave (1982–1986). Bol vo fakultnom výbore Socialistického zväzu mládeže, kde sa združovala nádej komunistickej strany. Boli to takzvané kádrové rezervy, overení ľudia, teda tí, s ktorými sa do budúcnosti počítalo do

dôležitých funkcií. Fico na fakulte pomáhal s organizovaním spoločenských akcií, ktoré mali v konečnom dôsledku za cieľ poslúžiť režimu.

„Bol veľmi sebavedomý, zapájal sa do diskusií,“⁹ spomínal Jozef Moravčík, Ficov niekdajší pedagóg na práve a slovenský premiér v roku 1994.

Ďalší bývalý spolužiak Milan Galanda, ktorý bol po novembri 1989 poslancom za VPN, sarkasticko-cynicky dodal: „Bol to snaživý študent, ktorý išiel od prvého ročníka za červeným diplomom... Myslím, že aj dvojku z vedeckého komunizmu si išiel opraviť.“¹⁰

Počas vysokoškolského štúdia sa Robert Fico zoznámil so študentkou Svetlanou Svobodovou. Dievča z horných desaťtisíc, dcéra vplyvného bratislavského komunistického sudcu Jaromíra Svobodu¹¹.

Náhoda?

Môže sa to tak javiť do chvíle, kým sa nezačnete stretávať a otvorene rozprávať s ľuďmi, ktorí roky poznajú Roberta Fica bažiacего po kariére a uznání. Sudca Svoboda patril k právnym expertom a bezpochyby bol človekom, ktorý otváral dvere. Presne to, čo Fico potreboval a chcel.

Ešte počas vysokej školy, v apríli roku 1986 ho prijali do komunistickej strany¹².

„Strana sa vždy snažila pokryť všetky spoločenské vrstvy. Robo pochádzal z chudobnejších pomerov, bol to mladý a perspektívny právnik,“¹³ spomínal bývalý spolužiak Galanda.

Fico v prihláške do strany písal, že už ako gymnazista bol predsedom základnej organizácie SZM a pokračoval v nej aj na vysokej škole.

„Ako ročníkový učiteľ poznám s. Fica ako veľmi dobrého študenta, organizátora, seriózneho a najmä politike našej strany oddaného a presvedčeného súdruha. Aj ako kandidát KSČ si splnil svoje povinnosti. Bude dobrým členom strany. Jeho prijatie odporúčam za prácu v SZM a najmä medzi spolužiakmi,“ napísali o ňom ručiteľia z komunistickej strany.¹⁴

Okrem toho sa vyznal, že je ateista, čo bolo pre režim dôležitým signálom oddanosti.

„Vyrastal som a doteraz žijem v rodine robotníka a predavačky, ktorí nie sú politicky organizovaní. Mám ženatého brata, taktiež politicky neorganizovaného a maloletú sestru... Rodičia sa snažili vytvoriť mi veľmi vhodné podmienky a vždy ma podporovali v mojom štúdiu... Po prijatí za kandidáta KSČ mojou kandidátskou úlohou bolo skvalitnenie

mojej mimoškolskej činnosti. Myslím, že počas kandidátskej lehoty som pre splnenie tejto úlohy vykonal všetko.“¹⁵

Sociálny demokrat a bývalý podpredseda Smeru Boris Zala tvrdí, že nepozná nikoho, kto by v 80. rokoch vstupoval do komunistickej strany z ideologického presvedčenia: „Jedna časť boli pragmatici a vrcholoví manažéri ako napríklad Peter Magvaši a druhá časť tí, ktorí sa nadchli perestrojkou a v jej ‚kabáte‘ chceli patriť k moderným reformistom. To bol prípad Petra Weissa, Milana Ftáčnika či Pavla Kanisa.“ Všetci štyria spomínaní boli neskôr vo vedení Strany demokratickej ľavice (SDL). Robert Fico mal podľa neho nepochybne od začiatku víziu úspešného „verejného činiteľa“.

Fico robil na svojej kariére a úspechu celú mladosť. Právnickú fakultu skončil s vyznamenaním a v diplomovej práci sa venoval výnimočným trestom. Hneď po škole sa zamestnal v Právnickom inštitúte ministerstva spravodlivosti, no dôležité bolo absolvovať ešte povinnú základnú vojenskú službu, ktorú si odkrútil v českom meste Janovica nad Úhlavou (1986 – 1987) ako príslušník tankového vojska, právnik a asistent vojenského vyšetrovateľa.

„Riešil ťažké veci. Aj úmrtia, ale o tých sa nehovorí,“ spomínal Stanó z Modry, ktorý slúžil s Ficom. „Robo bol dobrý chalan.“¹⁶

Michal Mišovič, vtedajší vojenský vodič obrneného transportéra, opísal Fica slovami, ktoré presne zapadajú do príbehu ambiciózneho Topolčanca: „Bol to svedomitý a poctivý chalan, vždy išiel za svojím cieľom.“¹⁷

Jedným z kľúčových mal byť rok 1988. Svadba so Svetlanou, absolvovanie práva a stranícka knižka. Skvelé predpoklady začať učebnicový život v lepšej časti socialistickej spoločnosti. V tom roku sa mlado-manželom Ficovcom podarilo niečo na tie roky nevídané. Svadobná cesta na Maltu.

Dnes už na Maltu môžete letieť, kedy sa vám zachce. Ale v rokoch komunistickej diktatúry bol výlet na Západ, hoci ten západ bol vlastne juh, len veľmi ťažko dosiahnuteľným cieľom. Pre dcéru a zaťa sudcu Svobodu, ktorý bol v rokoch 1988 až 1990 podpredsedom Najvyššieho súdu Československej socialistickej republiky, to nebol problém.

„Pamätám si, ako som musel žiadať svojho nadriadeného o súhlas vycestovať na Maltu na dovolenku, ale aj na to, že som nemal žiaden